

column

Universitaire constipatie

Door Louise Vet

© *bionieuws*

Het Veni-Vidi-Vici circus is begonnen. Het nieuwe persoonsgerichte subsidiespel van NWO voor pas gepromoveerde (Veni), meer seniore post-docs (Vidi) en professorabele onderzoekers (Vici). Gisteren was de deadline voor Veni en Vidi. IJverige en begerige jonge wetenschappers hebben zich onstuimig opgemaakt voor de eerste ronde. Vol zelfvertrouwen en met een optimisme dat ik niet meer gewend ben. Het money follows people-principe doet iets met mensen. Ze voelen zich minder een speelbal van het lot. Nemen het heft in eigen handen. Ze stralen en ik vind het prachtig om te aanschouwen. Te lang heb ik droefenis en gelatenheid gezien, het wegvloeien van passie. Het hunkeren naar een stukje erkenning in de vorm van een wetenschappelijke baan. Zelfverloochening, zelfontferming, valse hoop koesterend, om er maar niet uit te hoeven stappen. Tot ze de wetenschap gefrustreerd de rug toekeerden. Voorgoed en rancuneus.

Allemaal de schuld van de jaren 60-70 toen de universiteiten gevuld werden met alles wat zich maar een beetje academisch voordeed. Kwaliteit speelde geen rol, selectie was taboe, geen-gezeik-iedereen-rijk principe. Apathie volgde en mobiliteit was nog een onbekende term. Universitaire constipatie. Men zat en keek toe hoe jong talent werd verminkt, vernederd en buiten de deur gehouden. Het bastion hield stand tot bezuiniging maar vooral pensionering toesloeg. Nu zijn de muren geslecht en komt er weer adem en kansen voor talent. Grijs wordt groen en dat voelt iedereen.

Het is geconcludeerd: de drastische bezuinigingen bij het wetenschappelijk onderzoek hebben weinig effect gehad op de kwaliteit en output van de Nederlandse wetenschap. Deze conclusie verbaast mij niets want de kar werd toch altijd al getrokken door een kleine toplaag van productieve en enthousiaste onderzoekers. Matige middenmoot of nog erger maakt niets uit. Als we nu een verstandiger aanstellings- en vooral selectiebeleid gaan voeren kan die middenmoot met de nieuwe Veni's en Vidi's top worden en schiet de Nederlandse wetenschappelijke prestatie in een paar jaar naar ongekend niveau! Ongedurige en ambitieuze dertigers staan immers te trappelen van ongeduld. Je moet hun CV's eens zien. Al meer op zak dan vele vastgeroeste voorgangers in hun hele carrière.

Door de grote grijze uitstroom wordt talent schaars in de toekomst. De regie zal steeds meer bij de onderzoeker komen te liggen en minder bij de werkgevende instellingen. Dat wordt even wennen voor de verwende leidinggevendenden. Excellente onderzoekers zoeken naar groepen waar hun enthousiasme en hun kwaliteit wordt geëvenaard en waar ze zich volop kunnen ontplooiën. De baten voor de ontvangende instelling zijn groot want talent werkt aanstekelijk op studenten en promovendi die zich spiegelen en optrekken.

De aanwezigheid van ambitieuze Veni-Vidi-Vici's binnen het bastion zal als kruipolie inwerken op de resterende restjes roest. Een beetje noodzakelijke massage ter laxatie van de dodelijke ambtenarencultuur die zo her en der nog heerst. Heeft u al wat gepubliceerd deze eeuw meneer of moet u alweer om vijf uur naar huis? Schepje er bovenop of schaamrood op de wangen! Waarom was u ook weer wetenschapper geworden? ●